

ДО
СЪДИЙСКА КОЛЕГИЯ
НА ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

ОТГОВОРИ

От Румена Фоти – съдия в Софийски районен съд, кандидат в конкурсната процедура за засмане длъжността „Административен ръководител – председател“ на Районен съд – Павликени

Относно: отговори на въпроси, поставени от Български институт за правни инициативи

Уважаеми членове на Съдийската колегия на ВСС,

Уважаема г-жо Вегертседер,

Предоставям на Вашето внимание следните отговори на зададените към мен въпроси

Отговор на въпрос № 1:

Дискусии в публичното пространство по повод промени в Основния закон, в това число и в частта, засягаща съдебната власт са провеждани периодично, основно повлияни от политическата обстановка в страната и съответно обществените настроения. Мнението на магистрати от всички инстанции би било ключово при изготвяне на законопроект за изменение в Конституцията на Република България и може да се обобщи при изготвяне на становища и предложения.

Отговор на въпрос № 2:

Застоят в реформата на съдебната карата, не дава основание да смятам, че място в тази реформа има идеята за „Общностен съд“. Функционирането на подобна институция, характерна за различна правна система, би било трудно предвид начина на развитие на обществените отношения и менталитет. Естествено не виждам пречка за по-интензивно взаимодействие между институции, неправителствени и обществени организации и съдебна власт.

Отговор на въпрос № 3:

Проблемът с неравномерната натовареност за съжаление е повсеместен, както между отделни съдебни райони, така и между отделни инстанции. Най-ярко изражение обаче намира помежду районните съдилища в отделните съдебни райони. На първо място намирам, че действително добър и ефективен способ за справяне в дългосрочен план с проблема с неравномерната натовареност на магистратите и начин за изравняването ѝ е централизираното разпределение на заповедни производства. Имайки предвид, че заповедните производства съставляват около половината, а дори и повече от гражданските производства пред районните съдилища, то централизираното им разпределение ще доведе до снижаване на разликите в натовареността на районните съдии в страната като цяло. За сравнение реализацията на идея например за промяна в районирането на съдебните райони не би постигнала подобен ефект, тъй като по този начин единствено би могло да се постигне уравнивяване на неравномерната натовареност в съответния апелативен район или между по-малко натоварени съдилища, което пък на свой ред не решава проблема със

дела като цяло се увеличава, като не е възможно броят на съдиите да следва същата тенденция. С въвеждането на задължителна съдебна медиация ще се допринесе за намаляване натовареността на съдилищата, което на свой ред ще способства постигането на по-ефективно правораздаване.

Отговор на въпрос № 7:

Съдийското самоуправление е една от основните гаранции за независимостта на съда. Намирам, че с регламентиране на възможността общите събрания на съдиите да предлагат и изслушват кандидатите за председател на съответния съд и да изказват становище относно кандидатурите се ограничава евентуална възможност за непублично въздействие при номинирането на кандидати за председатели и същевременно създава гаранции за това, че магистрати с високи професионални и правствени качества, които се ползват с доверието и подкрепата на своите колеги, ще заснат административни позиции в съдебната система. Въпроси от обхвата на съдийското самоуправление като определянето на броя и съставите на отделенията, ако има такива, както и тяхната специализация по материя; номиниране на председателите на отделения; обсъждане и приемане на годишния доклад на председателя за дейността на съда; изказване на становища по въпроси, свързани с организацията на дейността на съда обезпечават ефективното управление на съда. Всички изброени са реализирани в съда, в който правораздавам. В допълнение съдийското самоуправление не лишава председателя от присъщата му лидерска позиция, а води до споделена отговорност като е в състояние да обезпечи ефективно управление на съда.

Отговор на въпрос № 8:

Както бе отбелязано в отговора на предходния въпрос на административния ръководител е присъща изначално лидерска позиция, но иницирането на дисциплинарно производство спрямо отделен магистрат следва да касае само обвинения, които съдържат голям състав на дисциплинарно нарушение, могат да бъдат доказани и биха могли да доведат до ангажиране на дисциплинарна отговорност. Ангажирането на дисциплинарната отговорност не следва да е самоцел. В тази връзка при констатирано нарушение следва внимателно да се анализират вида, тежестта му, причините за извършването за да се направи обоснована преценка за необходимостта от ангажиране на дисциплинарна отговорност. В противен случай би могло да се стигне до необосновано вмешателство в организацията на работа на конкретен съдия, индивидуалните права и не на последно място независимостта му.

Отговор на въпрос № 9:

Ниското доверие в съдебната система изисква полагане на усилия към формиране на обективна представа в обществото за работата на съда. И към момента поддържам позицията си, че до голяма степен ниското доверие е генерирано от непознаване правомощията на правораздавателните органи и формирани погрешни обществени очаквания в резултат на политически и медийни влияния. Последното логично поражда усещане за несигурност. Смятам че, пътят за преодоляването ѝ е повишаване на правосъзнанието в обществото, за което може да допринесе всеки съдия, независимо от йерархическото си място, а не това да бъде възлагано на конкретен съд или на ВСС. Удачна мярка се явява запознаването на подрастващите с функциите на съда, както в деня на отворени врати, така и чрез провеждане на програми – преди пандемията в Софийски районен съд се провеждаше програма „Децата и съдът“, в рамките на която бяха организирани симулирани процеси с участието съдии и на ученици от Столични училища от

свърхнатоварените съдилища. От друга страна по този начин (чрез централизираното разпределение на заповедни производства) ще се избегне или поне максимално ограничи възможността за закриване на съдилища, а съдебната система би следвало да е последната, която да генерира безработица. Друг способ за справяне с дисбаланса в натовареността е въвеждането на нормативни промени, касаещи родовата и местна подсъдност на определени дела. Удачен пример в случая е промяната при местна подсъдност по искове от и против потребители. Не бива да бъде подминаван организационния инструментариум по отношение на съдиите от съответния съд и/или съдебен район. Когато става въпрос за натовареност следва да се засегне и кадровата обезпеченост на определен съд, като решение е разкриването в по-натоварените, съответно закриването на щатни бройки в по-малко натоварените съдилища, провеждането на конкурси за преместване и повишаване, но тези въпроси са в дискрецията на ВСС. Не на последно място отражение върху натовареността като цяло би дала и медиацията и в идеята за задължителното ѝ въвеждане с положителна стъпка в тази насока.

Отговор на въпрос № 4:

Факт е, че справедливото и адекватно заплащане на труда на съдиите, прокурорите и следователите е може би най-силната антикорупционна мярка в рамките на съдебната власт. Възнаграждението на магистрата следва да съответства на опита, ранга, професионалната квалификация и инстанцията, от която правораздава. Необходим е цялостен и единен подход за оценка на труда на магистратите и да се държи сметка и на принципа на несъвместимост, който няма аналог в другите сфери. Магистратите са ограничени през целия си трудов стаж да получават други доходи от трудова дейност, освен хонорари за лекции. Голяма част от тях не могат да стигнат до върховните нива, дори и до окръжно ниво. Някои от колегите остават цял живот районни съдии, а в момента единственият начин да им се увеличат заплатите е да бъдат повишени в длъжност. Следва да бъдат предприети стъпки за преустановяване на този дисбаланс, като се въведат ясни критерии за определяне на възнагражденията на магистратите от всички нива в системата.

Отговор на въпрос № 5:

С въвеждането на Единната информационна система на съдилищата се появиха затруднения с използването ѝ, което наложи редица доработвания с цел усъвършенстване на функционалностите на системата. След не малкото подобрения и предвид обстоятелството, че ключов приоритет е електронното правосъдие, то ЕИСС се явява необходима за процеса на дигитализация и въвеждане на електронното правосъдие. Процесът по подобряване функционалностите на софтуерния продукт продължават, което ме кара да считам че е постижимо функционирането на един напълно работещ продукт, улесняващ и подпомагащ работата на магистрати и служители. Тук бих си позволила да изразя положителните си впечатления от възможността за работещ отдалечен достъп, предвиден в ЕИСС, което е изключително полезна опция при липса на възможност за работа извън пределите на работното място, каквото се наложи по време на въведената в страната Извънредна епидемична обстановка.

Отговор на въпрос № 6:

Въвеждането на задължителна съдебна медиация е средство за насърчаване на използването на способности за разрешаване на спорове, които са алтернатива на съда. Законът за медиацията е приет в края на 2004 г., но досега използването на медиацията като алтернатива на съдебното разрешаване на спорове е твърде ограничено. Същевременно броят на гражданските и търговските

различни възрастови групи; информация за дейността на правораздавателните органи бе представена в систематизиран вид, подходящ за аудиторията, като в инициативата участие взеха съдии от СРС и прокурори от СРП.

В хода на работата си съдебната система влиза в противоречие с много интереси, ето защо е особено важно да бъде отворена и да предотвратява с активно медийно присъствие прокарването на каквито и да е внушения, че системата не действа в полза на обществото. Висшият съдебен съвет е развил медийна стратегия, която е насочена и към повишаване на правната култура на обществото и поддържане на реалистичен и положителен облик на съдебната система и стимулира използването на различни комуникационни канали за общуване и сътрудничество с медиите.

Отговор на въпрос № 10:

Формите за контакт с неправителствени организации не могат да бъдат лимитативно изброени. Предвид демографската специфика на районите, попадащи в обхвата на Районен съд Павликени удачно би било да се проведат съвместни срещи и да се реализират съвместни проекти с организации, заети с подпомагането на достъпа до правосъдие на уязвими общности и/или групи хора, в това число жертви на домашно насилие, трафик на хора, лица с увреждания и пр.

06.10.2022 г.

С уважение: _____
(р)